

zás kedvezően befolyásolná, vagy hogy a trágyázott fenyők túi ártanának a kártevőknek, bizonyítékok hiányában kétségbe vonom. De ki gondolhat ma hazánkban arra, hogy (domb- és hegyvidéki) erdeinket rendszeresen trágyázza!?

Meggyőződésem, hogy erdőgazdasági problémáinkat *elsősorban* mégis a hazai termőhely megismerése, ennek a növényzethez való kapcsolata, fafajaink alfajai, ökotípusai, hibridjei élettulajdonságainak a feltárása és a legcélszerűbb faállomány-szerkezetek alkalmazása oldja meg, nem pedig egyes mechanikus és sablonos elgondolások és javaslatok.

Dr. Haracsi Lajos

Tudományos ülés a külföldi gyorsan növő fafajok kérdéseiről

A Magyar Tudományos Akadémia agrártudományok osztálya és az Erdészeti Tudományos Intézet novemberben tudományos ülésen tárgyalta meg a viszonyaink között legfontosabb külföldi, gyorsan növő fafajok hazai előfordulásával és természetesi problémáival kapcsolatban végzett kutatások legújabb eredményeit.

Elsőnek *dr. Keresztesi Béla*, a mezőgazdasági tudományok (erdészet) doktora ismertette a hazai „árbocakác-kérdés” állását, e téren végzett kutatásainak eddigi eredményeit. A gödöllői arborétumban álló, igazolhatóan Long Islandról származó állományon kívül ehhez erősen hasonló, egyenes törzsű állományok fordulnak elő Zalában, a Kiskunságon és a Nyírségben. Keresztesi a végzett botanikai vizsgálatok alapján kimutatta, hogy ezek nem azonosak az *O. Raber* által 1936-ban *Robinia pseudoacacia var. rectissima* néven leírttal, hanem azzal egyenértékű, nagy jelentőségű hazai gazdasági fajták. Ezeknek „*zalai*” — „*kiskunsági*” — „*nyírségi*” kultivarokként való részletes leírását közölte. Mindhárom felülmúlja a közönséges akácot, egy termőhelyi osztálynyival magasabbra nő és számottevően nagyobb fatömeget termel. Az előadó végül javaslatokat tett megfelelő fajtaösszehasonlító kísérlet beállítására és arra, hogy a máris begyűjthető szaporítóanyagból termelhető csemetéket az erdőgazdaságok az erdősítés során legalább V-fa-hálózatnak megfelelő elosztásban vigyék be az akác-telepítésekbe. Ez máris lényegesen hozzájárulhat a hazai akác-termelésünk fejlesztéséhez.

Kopeczky Ferenc, a sárvári Nyárfakutató Kísérleti Állomás vezetője — az „I 214” klónra kisajátított néven — az „olasznyár” hazai viselkedéséről számolt be. Az alapot ehhez az ország négy különböző, a nyárfatermesztés szempontjából számításba jöhető helyén beállított nagyüzemi kísérlet szolgáltatta. A populétumokkal kiegészített vizsgálatok szerint az olasznyár termőhelyigénye az óriásnyárhoz hasonló, növekedése minden más nemesnyárrét felülmúlja. Fatömegtermelése a kísérleti parcellákon az óriásnyárnál 45—127%-kal, a korainyáránál 111—212%-kal, a késeinél pedig 111—325%-kal magasabb. Figyelembe kell azonban venni, hogy a kísérleti telepítések legidősebbje is csupán nyolcéves. Kopeczky ennek ellenére az olasznyárnak nagyarányú elterjesztése mellett állt ki, az óvatoskodóknak pedig más nyárfajtákkal végzett telepítésekbe tág — hat méteres — hálózatban való bevitelét ajánlotta. Részletesen foglalkozott azokkal az erdőművelési sajátosságokkal, amelyeket a rendkívül gyors növekedés hoz magával. Gondos talajelőkészítés legalább 60-cm-es mélyszántással: a telepítés állandó talajápolása, esetleg mezőgazdasági köztessel; tág hálózatú dugványozás és feltétlenül lombhullatás utáni, késői kiemelés; a nyesés korai kezdése az erősebben vastagodó ágaknak az elhelyezkedéstől független eltávolításával. Védelmet

főleg a rovarkárosítók ellen kíván, a porozás, permetezés a csemetekerteken kívül a telepítésekben is indokolt.

Mint harmadik legfontosabb gyorsan növényező exóta a tudományos ülésen a duglászfenyő szerepelt. Hazai előfordulásait *dr. Szőnyi László*, tudományos osztályvezető vette sorra. A termőhelyek és teljesítmények mérlegelése bizonyos óvatosságra int a telepítésben. Ebbe ott érdemes belefogni, ahol elsőosztályú növekedés várható. Ilyen viszonyokat elsősorban az északi hegyvidéken, a nyugati fenyő- és bükk régióban, valamint a somogyi homokon főként az agyagbemosódásos, barna erdőtalajokon találhatunk. Valamennyi érdemes előfordulás a gyertyános-tölgyes, bükkös-gyertyános-tölgyes erdőtípusban van. A jövőben is ebben, valamint a bükkösök üde, esetleg felszár az típusaiban kaphat mindenekelőtt helyet a duglászfenyő. Csemetetermelésének kérdésével foglalkozva, *dr. Papp László* tudományos munkatárs saját kiterjedt vizsgálatai alapján április végi vetést ajánlott, négy héten át rétegelt maggal. A vetés öntözése és még inkább az árnyalás nem látszik feltétlenül szükségesnek, különösen akkor, ha a csemetetermelésre kedvezőbb klímájú helyet választunk. A csemeték téli fagyállósága tekintetében érdekes megállapítás, hogy a zöldduglász-csemeték között általában kétféle alak található: a „valódi” és az „abies”. Utóbbi a fagyot jól tűri. A késői fagyok iránt sajnos mindkettő érzékeny. Vetési normának kedvező adottságok között a 150—200 csíráképes mag felel meg folyóméterenként. Erdősítésre a jól fejlett egyéves csemete ajánlható, ilyen csemetéből a vetőágyból 90—100 darab kerüljön kiemelésre folyóméterenként.

A duglászfenyő erdőművelési kérdéseivel foglalkozva *Bánó István* tudományos munkatárs szintén a változatok és átmeneti típusok sokféleségére figyelmeztetett. Mivel ezek nehezen elkülöníthetők és rendkívül változatos termelőképességűek, különösen fontos a magbegyűjtést a kijelölt, ellenőrzött állományokra, egyedekre korlátozni. Hangsúlyozta, hogy a megtermelt csemete kényes, nehezen tűri az átültetést, a kiemelésnek, veremelésnek és elültetésnek gyorsan és gondosan kell történnie. Teljesen elhibázott a duglászszal való alátelítetés; pusztá területre, elegyetlenül kell tenni. Ha valami okból mégis elegendő kell, akkor 2×2 méteres hálózat közé ugyancsak fenyőt, de sohasem lombost kell tenni. A telepítést teljes talajápolásban kell részesíteni. A gyakori villásodást nyesséssel kell megszüntetni. A fiatal állományok legnagyobb kártevői a vad és az ember. Az előbbi ellen keríteni kell, az ágnyesést pedig tilalmazni. A gyérítésben óvatosság ajánlatos, sohasse érintse a felső koronaszintet. Az idősebb — 50 év körüli — korosztályokban a 25 m²-es növényterület látszik megfelelőnek. Az átlagosnál gondosabb — de semmiképp sem különleges — művelést a duglászfenyő 15—20 m³-es átlagnövedékekkel viszonyozza.

Az előadásokat követő vita azt mutatta, hogy az érintett fajok nem ismeretlenek a gyakorlati erdőművelők előtt sem. Élénken foglalkoztatja az erdőgazdaságot a gyorsan növényező fajok kérdése és jelentős tapasztalatok is vannak már ezen a téren. Mégis igen hasznos volt természetüknek jónak, tudományos magasságról való megvilágítása, mert helyesen ösztönzött a jelenben, talán kissé háttérbe szorított akác-termesztés fejlesztésére, a túlzott óvatossággal kezelt olasznyár szélesebb körű elterjesztésére, és a duglásztelepítésben gyakran tapasztalható szertelenségeknek helyes irányba való terelésével minden bizonnyal hozzá fog járulni eredményesebb meghonosodásukhoz. Majd minden hozzászóló magáévá tette e nagy teljesítményű fajok újabb ültetvényeszerű termesztésének szükségességét. Az újabb eredmények közlésével, egyik legfontosabb kérdésünkre irányuló nézetek helyes irányba való terelésével az Intézet ezen az ülésen is rendkívül hasznosan szolgálta erdőgazdálkodásunk fejlesztését.

Jérôme René

